



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 1. kesäkuuta 2017
(OR. en)

9901/17

Toimielinten välinen asia:
2015/0287 (COD)

JUSTCIV 137
CONSOM 246
DIGIT 157
AUDIO 84
DAPIX 224
DATAPROTECT 111
CULT 83
CODEC 968

ILMOITUS

Lähtettäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Neuvosto

Ed. asiak. nro: 9641/17 + ADD 1

Kom:n asiak. nro: 15251/15

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimukseen liittyvistä seikoista (ensimmäinen käsittely)
– Yleisnäkemys

I JOHDANTO

Komission ehdotus direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimukseen liittyvistä seikoista ('direktiiviehdotus', 'direktiivi') esitettiin 9. joulukuuta 2015 osana digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa Euroopalle¹.

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklaan, joten siihen sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä.

¹ Asiakirja 8672/15.

Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ottamalla EU:ssa käyttöön yhdenmukaistetumpi sopimusoikeudellinen sääntökehys, joka koskee elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiä sopimuksia digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamisesta. Sillä säänneltäisiin erityisesti kuluttajan oikeussuojakeinoja siinä tapauksessa, että digitaalinen sisältö tai digitaalinen palvelu on virheellinen tai toimittamiseen liittyy puutteita. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on tarjota laadukas kuluttajansuoja ja lisätä oikeusvarmuutta, jotta eurooppalaisten kuluttajien luottamus rajatylittäviä ostoksia kohtaan lisääntyisi ja yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten), olisi helpompi käydä kauppaa koko EU:ssa.

Neuvosto (oikeus- ja sisäasiat) kävi ehdotuksesta periaatekeskustelun maaliskuussa (asiak. 6150/16), kesäkuussa (asiak. 9768/16) ja joulukuussa 2016 (asiak. 14827/16). Neuvostolle (oikeus- ja sisäasiat) toimitettiin tilanneselvitys maaliskuussa 2017 (asiak. 7429/17).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi direktiiviehdotusta koskevan lausuntonsa 27. huhtikuuta 2016.

Puheenjohtajavaltio Malta pitää tätä asiakokonaisuutta tärkeänä osana digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa, joka on myös neuvoston ensisijaisena pitämä kysymys.

Yksityisoikeustyöryhmä (sopimusoikeus) jatkoi nopeaan tahtiin direktiiviehdotuksen käsittelyä, joka pohjautui neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) kesäkuussa 2016 hyväksymiin poliittisiin suuntaviivoihin (asiak. 9768/16) ja neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) joulukuussa 2016 käymän periaatekeskustelun tuloksiin.

Yksityisoikeustyöryhmän (sopimusoikeus) keskusteluissaan saavuttaman huomattavan edistyksen huomioon ottaen puheenjohtajavaltio katsoo, että artiklojen tekstistä ja useista direktiiviehdotuksen tärkeistä johdanto-osan kappaleista voidaan nyt muodostaa yleisnäkemyks. Samalla kun laaja yhteisymmärrys on hahmottumassa tulevan direktiivin artiklojen tekstistä ja valituista johdanto-osan kappaleista, jotka esitetään tämän ilmoituksen lisäyksessä 1, lopuista johdanto-osan kappaleista käydään lisäkeskustelua ja ne viimeistellään mahdollisimman pian sen jälkeen, kun neuvosto on hyväksynyt yleisnäkemyksen.

Pysyvien edustajien komitea kannatti yleisesti puheenjohtajavaltion kompromissia 31. toukokuuta 2017 (kompromissipaketin pääkohdat on kuvailtu tämän ilmoituksen liitteessä) ja päätti toimittaa kompromissipaketin tämän ilmoituksen lisäyksen 1 mukaisena 8. ja 9. kesäkuuta 2017 kokoontuvan neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) hyväksyttäväksi neuvoston yleisnäkemyksenä.

Kompromissitekstin osatekijät on nähtävä kokonaispakettina, jolla pyritään perustamaan laadukkaan kuluttajansuojan käsittävä tasapainotettu järjestelmä ja luomaan yritysmuönteinen ympäristö EU:n yrittäjille. Kompromississa on myös saatu aikaan herkkä tasapaino eri jäsenvaltioiden kantojen välillä.

II PÄÄTELMÄ

Tämän herkän tasapainon säilyttämiseksi neuvostoa pyydetään

- a) hyväksymään kompromissipakettina tämän ilmoituksen lisäyksessä 1 oleva ehdotus yleisnäkemykseksi,
- b) panemaan merkille, että loput johdanto-osan kappaleet viimeistellään teknisellä tasolla mahdollisimman pian neuvoston istunnon jälkeen, ja
- c) panemaan merkille, että neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa asian sopimiseksi ensimmäisessä käsittelyssä käydään tämän tekstin pohjalta.

KOMPROMISSIPAKETIN PÄÄKOHDAT**A. Soveltamisala*****a) Henkilötiedot***

Ottaen huomioon henkilötietojen aiempaa suurempi arvo nykyaikaisissa liiketoimintamalleissa keskustelujen alusta lähtien koettiin yleisesti, että kuluttajalla pitäisi olla sopimusperusteisia oikeussuojakeinoja virheellisyyksien tai toimittamiseen liittyvien puutteiden oikaisemiseksi ei ainoastaan sellaisten sopimusten perusteella, joiden nojalla kuluttaja maksaa digitaalisesta sisällöstä ja digitaalisesta palvelusta, vaan myös sellaisten sopimusten perusteella, joiden nojalla kuluttaja antaa henkilötietoja toimittajalle. Samanaikaisesti keskustelujen mittaan korostettiin sitä, että on tärkeää välttää puuttumasta millään tavoin henkilötietojen suojaa koskevan unionin lainsäädännön, erityisesti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen, soveltamiseen.

Tätä taustaa vasten ja ottaen huomioon neuvoston oikeudellisen yksikön² ja Euroopan tietosuojavaltuutetun³ kirjalliset lausunnot, puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä direktiiviehdotuksen soveltamisalaan on sisällytetty kaikki digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen toimittamista koskevat sopimukset, lukuun ottamatta sopimuksia, joissa kuluttaja ei suorita maksua eikä anna henkilötietoja toimittajalle.

² Asiakirja 15287/16.

³ Asiakirja 7369/17.

Tasapainon saavuttamiseksi yritysten ja kuluttajien etujen välillä monille valtuuskunnille oli tärkeää, että direktiiviä ei sovelleta tilanteisiin, joissa toimittaja ei käytä kuluttajan henkilötietoja kaupalliseen tarkoitukseen. Tästä syystä puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä esitetään, että direktiiviä ei sovelleta silloin, kun toimittaja käsittelee henkilötietoja ainoastaan digitaalisen sisällön tai digitaalisten palveluiden toimittamiseksi tai täyttääkseen itseään koskevat lakisääteiset vaatimukset eikä toimittaja käsittele tietoja muussa tarkoituksessa.

Kompromissitekstissä myös täsmennetään selväsanaisesti, että kaikessa digitaalista sisältöä ja digitaalista palvelua koskevan sopimuksen yhteydessä suoritettavassa tietojenkäsittelyssä on noudatettava henkilötietojen suojaa koskevaa unionin lainsäädäntöä, ja mikäli ristiriitaa ilmenee, sovelletaan henkilötietojen suojaa koskevaa unionin lainsäädäntöä.

b) Tavaroihin sisällytetty digitaalinen sisältö

Tarkasteltaessa digitaalista sisältöä, joka on tavarana osana siten, että ilman digitaalista sisältöä tavara ei olisi käyttökelpoinen tai sen pääasialliset toiminnot eivät olisi mahdollisia, ('tavaroihin sisällytetty digitaalinen sisältö') enemmistö piti asianmukaisempina, että tavaroihin sovellettavat säännöt määrittävät kuluttajan oikeussuojakeinot siinä tapauksessa, että tällaiset tavarat ja niihin sisällytetty ohjelmisto ovat virheellisiä tai niiden toimittamiseen liittyy puutteita.

Näin ollen tavaroihin sisällytetty digitaalinen sisältö ei puheenjohtajan kompromissin mukaan kuulu direktiiviehdotuksen soveltamisalaan.

c) Avoimen internetin kautta tapahtuva jakelu ja suhde televiestintäsääntöihin

Uusien sovellusten ja digitaalisten palvelujen, joilla henkilöiden välisiä viestintä- ja viestipalveluita tarjotaan avoimen internetin kautta tapahtuvan jakelun (OTT) välityksellä, markkinat kehittyvät ja sen seurauksena entistä useammat kuluttajat käyttävät viestintävälineenä tällaisia palveluja perinteisten televiestintäpalvelujen sijasta. Tästä syystä katsottiin tarpeelliseksi huolehtia näiden yleistyvien palvelujen osalta tehokkaasta kuluttajansuojasta.

Puheenjohtajavaltion kompromissiteksti ilmentää näin ollen työryhmän poliittista päätöstä tarjota avoimen internetin kautta tapahtuvaa jakelua käyttäville kuluttajille direktiiviehdotukseen kuuluvia oikeussuojakeinoja jakelussa esiintyvien virheellisyyksien tai toimittamiseen liittyvien puutteiden oikaisemiseksi.

d) Sopimuspaketit

Sopimuspakettien, joihin sisältyy digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittamisen osatekijöitä ja muunlaisten palvelujen tai tavaroiden toimittamisen osatekijöitä, puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä ehdotetaan, että ehdotuksen mukaista direktiiviä sovelletaan ainoastaan niihin sopimuksen osatekijöihin, jotka koskevat digitaalista sisältöä tai digitaalista palveluja. Vaikutukset, joita pakettiin sisältyvän digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun osatekijöiden purkamisella mahdollisesti on muihin paketin osatekijöihin, kuuluvat kansallisen lainsäädännön piiriin.

Koska perinteiset televiestintäpalvelut ovat jo tiukasti säänneltyjä, poikkeuksellisesti direktiivin 16 artiklaa (jossa säädetään kuluttajan oikeudesta purkaa pitkäaikainen sopimus) ei olisi sovellettava tapauksiin, joissa sopimuspakettiin sisältyy perinteisten televiestintäpalvelujen (numeroihin perustuvien palvelujen) osatekijöitä. Tällaisessa tapauksessa sopimuspaketteihin sovelletaan EU:n televiestintäsääntöjä.

B. Sopimuksenmukaisuuden kriteerit

Neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) kesä- ja joulukuussa 2016 antamien ohjeiden mukaisesti puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä luodaan tasapaino *'subjektiivisten'* sopimuksenmukaisuuden kriteerien (sopimuksessa sovitut) ja *'objektiivisten'* sopimuksenmukaisuuden kriteerien (laissa säädetyt) välillä.

Puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä myös selvennetään, että on kyse sopimuksenvastaisuudesta, jos digitaalinen sisältö tai digitaaliset palvelut eivät ole kolmansien osapuolien oikeuksien, erityisesti immateriaalioikeuksien, mukaisia ja että direktiivissä säädettyjä oikeussuojakeinoja sovelletaan näiden oikeuksien rikkomiseen, jollei sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä määrätä, että tällainen rikkominen johtaa sopimuksen mitättömyyteen tai purkamiseen.

C. Oikeussuojakeinot

a) Oikeuskeinot toimituksen laiminlyönnin tapauksessa

Niin toimittajien kuin kuluttajienkin etujen turvaamiseksi puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä esitetään toimituksen laiminlyönnin seurauksena sovellettavien oikeuskeinojen osalta, että kuluttajalla on pääasiallinen velvoite antaa toimittajalle toinen mahdollisuus digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittamiseen. Tähän sovelletaan kuitenkin suojatoimia, jotka antavat kuluttajalle mahdollisuuden purkaa sopimus välittömästi tietyissä tilanteissa antamatta toimittajalle toista mahdollisuutta.

b) Oikeussuojakeinot virheen tapauksessa

Jäsenvaltioiden erilaisten järjestelmien kunnioittamiseksi ja oikeudenmukaisen tasapainon säilyttämiseksi kuluttajien ja toimittajien etujen välillä puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä ei säädetä, toisin kuin komission ehdotuksessa, oikeussuojakeinojen välisestä tiukasta hierarkiasta virheiden yhteydessä vaan mahdollistetaan suurempi joustavuus erilaisten oikeussuojakeinojen soveltamisessa (saattaminen sopimuksen mukaiseksi, hinnanalennus, sopimuksen purkaminen) määrittämällä ehdot erilaisten oikeussuojakeinojen käyttämiselle.

D. Sopimuksenvastaisuudesta aiheutuvalle toimittajan vahingonkorvausvelvollisuudelle asetetut määräajat ja käänteinen todistustaakka

Sopimuksenvastaisuudesta aiheutuvalle toimittajan vahingonkorvausvelvollisuudelle asetettujen määräaikojen ja siihen liittyvän todistustaakan kääntymiselle asetetun määräajan (9 a ja 10 artikla) osalta jäsenvaltioiden näkemykset erosivat toisistaan voimakkaasti. Näitä säännöksiä koskeva puheenjohtajavaltion teksti olisi sen vuoksi nähtävä osana yleistä kompromissia, jolla pyritään sovittamaan eriävät näkemykset mahdollisimman lähelle toisiaan ja jossa luotetaan valtuuskuntien kompromissihenkeen ja siihen, että kompromissipaketin muissa osissa on tehty myönnytyksiä.

Ottaen huomioon, että jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä takuuajojen ja vanhentumisaikojen käsitteet poikkeavat suuresti toisistaan, puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä oli hyväksyttävä, ettei olisi mahdollista laatia täysin yhdenmukaistettuja sääntöjä määräajoista. Näin ollen direktiiviehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi puheenjohtajavaltion kompromissitekstin 9 a artiklassa säädetään, että toimittajan vahingonkorvausvelvollisuudelle kansallisessa lainsäädännössä virheellisyyksien yhteydessä säädetty takuu- tai vanhentumisaika (yksinkertaisesti ilmaistuna) ei voi olla alle kaksi vuotta.

Käänteistä todistustaakkaa koskevan määräajan (10 artiklan 1 a kohdassa) osalta puheenjohtajavaltio ehdottaa yhtä vuotta kompromissina sille, että osa valtuuskunnista kannattaa lyhyttä kuuden kuukauden määräaikaa, osa kannattaa yhtä vuotta ja osa haluaa yhdenmukaistaa tämän määräajan 9 a artiklassa esitetyn kahden vuoden määräajan kanssa.

E. Muut kuluttajan oikeudet

15 ja 16 artiklaa koskeva kompromissiteksti, joka koskee kuluttajan oikeuksia tilanteessa, jossa toimittaja muuttaa digitaalista sisältöä tai palvelua, sekä kuluttajan oikeus purkaa pitkäaikainen sopimus ovat tärkeitä osatekijöitä tasapainotetussa paketissa, joka suojaa kuluttajaa siltä, että hän on sidoksissa muutettuun sopimukseen tai pitkäaikaiseen sopimukseen, jota hän ei enää halua.